

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/5/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8108213999
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8108213999.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Viery Zolákovej a JUDr. Andreja Radomského, v právnej veci žalobcu: R. H. - O., Z.: XXXXXXXX, H. XXXX/X, XXX XX R., právne zastúpeného JUDr. Martinou Kožárovou Jenčovou, advokátkou, Slovenská 69, 080 01 Prešov, IČO: 42086698, proti žalovanému: Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, IČO: 36038351, Námestie SNP 8, 975 66 Banská Bystrica, vo veci týkajúcej sa Odštepného závodu Prešov, Obrancov mieru 6, Prešov, právne zastúpeného JUDr. Marekom Morochovičom, advokátom, Krížna 56, 821 08 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 31808689, o zaplatenie 12.712,89 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 25C/159/2008-884 zo 6.11.2017, po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho uznesením č.k. 7Cdo/95/2020-1132 zo dňa 27.7.2021, takto

rozhodol:

Mení rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietá.

Sporovým stranám nepriznáva nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie v predmetnej veci svojim v poradí tretím rozsudkom rozhodol, že:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 12 712,89 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 23.01.2007 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Priznáva žalobcovi právo na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, vo výške, ktorá bude presne špecifikovaná osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

1.1. V predmetnom spore súd prvej inštancie vychádzal z toho, že pôvodnou žalobou zo dňa 13.6.2008 sa pôvodná žalobkyňa domáhala ako vlastníčka lesa vo vzťahu k žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 100.000,- Sk (3.319,39 eur) spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 23.1.2007 do zaplatenia s odkazom na ust. § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, ako náhrady za vyrúbaný porast na lesnom pozemku. Žalobkyňa dňa 16.7.2010 postúpila svoju pohľadávku voči žalovanému vo vzťahu k nehnuteľnosti X. - lesný pozemok vo výmere 26.923 m² kat. územie N. žalobcovi, ktorý sa zároveň stal jej vlastníkom na základe kúpnej zmluvy, zapísanej do katastra nehnuteľností pod č. T. zo dňa 13.8.2010.

1.2. V konaní napadnutému rozsudku predchádzal rozsudok okresného súdu zo dňa 9.4.2009, ktorým súd žalobu zamietol a žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania. Predmetný rozsudok bol na základe odvolania žalobkyne odvolacím súdom zrušený uznesením č.k. 14Co/52/2009-124 zo dňa 2.3.2010 a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie.

1.3. Po doplnení dokazovania v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu, okresný súd vo veci samej opätovne rozhodol medzitýmny rozsudkom, ktorým určil, že žalobca má voči žalovanému právo na náhradu za trvalý porast, ktorý bol vyťažený z parcely P. XXX/XXX - lesný pozemok o výmere 26.923 m², zapísaný na LV XXXX v kat. úz. N.. Na základe odvolania sa žalovaného proti tomuto medzitýmny rozsudku súdu prvej inštancie, Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 14Co/58/2011-296 zo dňa 4.4.2012 medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec opätovne vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. konštatoval, že v liste zo dňa 28.11.2006 vlastník pozemku prejavil vôľu, aby mu bola predmetná nehnuteľnosť vydaná, a teda, aby nájomný vzťah k nehnuteľnosti skončil. Najneskôr dňa 1.10.2008 už tak žalovaný nebol nájomcom predmetného lesného pozemku.

1.4. Okresný súd ďalej v konaní pokračoval doplnením dokazovania v smere naznačenom odvolacím súdom. Vychádzal zo zmeneného návrhu žalobcu, ktorý uviedol, že nežiada náhrady podľa ustanovenia § 24 ods. 4 v spojení s ustanovením § 15 ods. 1 až 3 zákona č. 229/1991 Zb., ale žiada nájomné za obdobie troch rokov spätne od zániku príkazaného nájmu. Na základe výsledkov znaleckého dokazovania žalobca upravil petít žalobného návrhu a žiadal od žalovaného zaplatať sumu 12.712,89 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 23.1.2007 do zaplatať zmenou žaloby, ktorú súd pripustil.

1.5. Aplikujúc ustanovenia § 22 ods. 1 písm. c), ods. 2 prvá veta zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, § 20, § 21 ods. 5, § 23 zákona č. 504/2003 Z.z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov, v znení účinnom k 1.10.2008 v spojení s článkom 1 Dodatočného protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, i akceptovaním názoru Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 28Cdo/337/2011 okresný súd žalobe žalobcu v znení jej zmeny vyhovel. Použitie žalovaným žiadanej aplikácie ust. § 14 ods. 5, § 16 ods. 2 písm. d) Vyhlášky Ministerstva financií, cien a miezd Slovenskej socialistickej republiky č. 205/1988 Zb. o cenách stavieb, pozemkov, trvalých porastov, úhradách za zriadenie práva osobného užívania pozemkov a o náhradách za dočasné užívanie pozemkov označil pritom za neprimerané a nezodpovedajúce skutočnej cene vyťaženého dreva.

1.6. V už konkrétnych dôvodoch napadnutého rozhodnutia okresný súd v súvislosti s činnosťou žalovaného a plnením jeho úloh konštatoval, že až do 24.6.1991, keď nadobudol účinnosť zákon č. 229/1991 Zb. o pôde, patrilo právo užívania lesných pozemkov na zabezpečenie lesnej výroby a ostatných funkcií lesa vo vlastníctve občanov k tomu určenej socialistickej organizácii. Dňom 24.6.1991 zaniklo právo užívania na zabezpečenie lesnej výroby a ostatných funkcií lesa v súlade s § 22 ods. 1 písm. c) zákona č. 229/1991 Zb.. Pokiaľ medzi dovtedajším užívateľom a vlastníkom lesného pozemku nedošlo k inej dohode, vznikol uvedeným dňom medzi nimi nájomný vzťah podľa § 22 ods. 2 Zákona o pôde. Nájomca bol oprávnený užívať pozemok v súlade s jeho určením podľa predpisov o evidencii nehnuteľnosti. S užívanou nehnuteľnosťou bol povinný nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára v zmysle § 22 ods. 6 Zákona o pôde. Pod pojmom starostlivosť riadneho hospodára podľa osobitného predpisu sa rozumie pri nájme lesných pozemkov súhrn práv a povinností nájomcu ustanovených v § 8 a nasl. zákona č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva podľa § 2 písm. d) Nariadenia vlády č. 208/1994 Z.z.. Všetky lesy, bez ohľadu na veľkosť a správu, t.j. vlastníctvo, užívanie sa musia plánovite obhospodarovať ako lesný fond tak, aby zabezpečovali a zlepšovali funkciu lesov pri zachovaní trvalého pôsobenia účinkov lesov a utvárali predpoklady na racionalizáciu lesného hospodárstva. Na tieto účely slúži hospodárska úprava lesov, ktorej výsledkom sú predovšetkým lesné hospodárske plány. Zákonný nájom bol a aj v súčasnosti je nástrojom štátu, ktorý sleduje to, aby bola zachovaná funkcia lesa, plnený lesný hospodársky plán a ďalšie zákonné povinnosti v lesnom hospodárstve aj tam, kde vlastníci lesov nemôžu alebo nemajú záujem tieto povinnosti plniť. Výsledkom uvedeného je, že žalovaný, ktorý je nástupcom pôvodnej socialistickej organizácie, citované povinnosti prevzal a plní, teda na jednej strane investuje do pestovania lesa, údržby, ťažby a ďalších činností v lese, na druhej strane získava výnosy z predaja vyťaženého dreva.

1.7. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného, že uvedená jeho úloha pri hospodárení s lesom je tak dôležitá, že legitimizuje neprimeranosť náhrady, určenej podľa vyhlášky č. 205/1988 Zb., ktorá patrí vlastníkovi lesa v dobe, keď ešte trvá príkazaný nájom, okresný súd v tomto prípade prihliadol na kritéria, aplikované

v rozhodovacej činnosti Európskym súdom pre ľudské práva. Článok 1 Protokolu č. 1 vyžaduje, aby pozbavenie majetku na účely jeho druhej vety spĺňalo princíp zákonnosti, aby bolo uskutočnené vo verejnom záujme a sledovalo legitímny cieľ, a to prostriedkami rozumne primeranými cieľu, ktorého realizácia sa sleduje. Ide predovšetkým o to, že odňatie majetku vykonané z dôvodov legitímnej sociálnej, hospodárskej alebo inej politiky môže byť „vo verejnom záujme“ aj vtedy, ak odňatý majetok bezprostredne neužíva alebo nemá z neho úžitok celá spoločnosť, medzi požiadavkami verejného alebo všeobecného záujmu spoločnosti a požiadavkami ochrany základných práv jednotlivca musí byť však dosiahnutá „spravodlivá rovnováha“. V tomto prípade považuje obmedzenie nakladania s majetkom - lesmi za v záujme celej spoločnosti. Legitímny cieľ, v tomto prípade ochrana a zveľaďovanie lesného pôdneho fondu, však nemôže byť nadradený nad akýkoľvek iný princíp a nemôže zdôvodniť užívanie majetku žalobcu prakticky bez náhrady. Náhrada v menšej miere, ako by bola úplná náhrada, môže byť nevyhnutná vtedy, keď je majetok odňatý za účelom podstatných zmien v ústavnom systéme krajiny alebo v kontexte zmien politického a hospodárskeho režimu. Odňatie bez akejkoľvek náhrady môže byť považované za odôvodnené podľa článku 1 Protokolu č. 1 iba za výnimočných okolností. Súd v tomto prípade nezistil ani výnimočné okolnosti, ani okolnosti vyplývajúce zo zmien politického a hospodárskeho režimu, ktoré by odôvodňovali tak neprimeranú výšku nájomného.

1.8. Použité prostriedky, ktoré podľa žalovaného prijal štát na ochranu jeho činnosti pri zachovaní funkcií lesa v súčasnosti, nie sú primerané sledovanému cieľu. Náhrada poskytnutá žalobcovi podľa zákona o pôde by bola neprimerane nízka, keďže by vychádzala z ceny určovanej podľa vyhlášky č. 205/1988 Zb., pričom táto cena bola podľa tejto právnej úpravy určená na 3,- Sk za m² (teda 0,099 eur - zaokrúhlene 0,1 eur), bez ohľadu na zmenené ceny výkonov a dreva na trhu. Pritom, použitie výnosovej metódy aj pri určení nájmu zo zákona bolo v čase ukončenia nájomného vzťahu medzi stranami možné. Okresný súd konštatoval, že spôsob určenia nájomného nebol na vlastníkovi, ale na žalovanom, ktorý sám stanovil spôsob jeho určenia. Bol to práve žalovaný, ktorý zvolil v ním uzatváraných nájomných zmluvách spôsob určenia nájomného výnosovou metódou, ktorá je podľa interných predpisov žalovaného pre neho výhodnejšia.

1.9. V záujme dosiahnutia spravodlivej rovnováhy, nie je možné, aby vedľa seba súbežne existovali dva súkromné subjekty, ktoré sú vlastníkami lesa a v ktorých rovnako hospodári žalovaný, ktoré dostanú tak rozdielne nájomné, ako uvádzajú strany konania. Pri určení nájomného spôsobom žiadaným žalovaným v tomto konaní by podľa súdu prvej inštancie finančné a sociálne bremeno bolo len na žalobcovi, toto by ale malo byť primerane rozdelené. Ak žalovaný sám, dobrovoľne, vstupuje do zmluvných vzťahov za podmienok určenia nájomného metódou výnosov, považuje okresný súd za dôvodné takouto metódou určiť nájomné aj v období, ktoré žiada žalobca, hoci išlo o nájom zo zákona.

1.10. Okresný súd nezistil žiadnu potrebu všeobecného záujmu dostatočne silnú na to, aby opodstatňovala nízke nájomné bez akéhokoľvek vzťahu k skutočnej cene vyťaženého dreva. Okresný súd preto v predmetnom spore akceptoval výšku nájomného určenú výnosovou metódou a neprihliadol na znalecké posudky, ktoré určovali cenu nájmu podľa už neplatnej vyhlášky z roku 1988.

1.11. Vzhľadom na výsledok predmetného sporu v konaní pred súdom prvej inštancie rozhodol okresný súd o trovách konania podľa § 251, § 255 ods. 1, 2 v spojení s § 262 CSP s tým, že zároveň vyslovil, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný písomným podaním zo dňa 20.11.2017, ktorým vyslovil nesúhlas s rozhodnutím súdu prvej inštancie v celom rozsahu, teda vo výroku I. a II. rozsudku, z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP, namietajúc nesprávne skutkové zistenia na základe vykonaných dôkazov a nesprávne právne posúdenie veci. K podrobnému odôvodneniu odvolania žalovaný uviedol, že toto doplní v lehote 30 pracovných dní.

3. Súd prvej inštancie následne postupom podľa § 373 ods. 1 CSP vyzval žalovaného na doplnenie odvolania zo dňa 20.11.2017 o uvedenie čoho sa odvolaním domáha - odvolací návrh, a to v lehote 15 dní od doručenia uznesenia. Zároveň odvolateľa - žalovaného poučil v zmysle ustanovenia § 366 a § 373 ods. 1 veta druhá CSP. Výzva na doplnenie odvolacieho petitu bola žalovanému prostredníctvom jeho právneho zástupcu doručená dňa 4.1.2018.

4. V doplnení odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 3.1.2018 žalovaný navrhol, aby odvolací súd v súlade s § 388 CSP zmenil rozsudok okresného súdu a žalovaného zaviazal povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu 40,25 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne od 23.1.2007 do zaplatenia, všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku; ďalej žalobu v časti o zaplatenie 12.672,64 eur s príslušenstvom zamietol a žalobcu zaviazal povinnosťou náhrady trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 99,7 % a na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Alternatívne žalovaný navrhol, aby krajský súd podľa § 389 CSP rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4.1. Žalovaný v uvedenom doplnení odvolania namietal nedostatočnú oporu rozhodnutia súdu v jeho odôvodnení, keď súd prvej inštancie napriek rozsahu 65 bodov, rozhodnutie, týkajúce sa spôsobu výpočtu dlžného nájomného, odôvodnil v rámci 4 odsekov, ktoré neodrážajú skutkové zistenia z vykonaného dokazovania, čím neposkytujú dostatočný podklad pre právne posúdenie veci. Ďalej poukázal na predložené znalecké posudky a záver znalca ustanoveného súdom, podľa ktorého žalobcovi náleží náhrada za dočasné užívanie v súlade s vyhláškou, pričom súd sa priklonil bez bližšieho vysvetlenia k záverom znaleckých posudkov, predložených žalobcom. Zdôraznil, že súd prvej inštancie sa priklonil k výnosovej metóde náhrady za dočasné užívanie bez vyriešenia otázky, predloženej ku skúmaniu Krajským súdom v Prešove, kedy boli lesné porasty prevzaté štátom a jeho právnymi nástupcami - žalovaným a v akom stave boli lesné porasty v dobe prevzatia a porovnanie so stavom v dobe ukončenia nájmu. Súd prvej inštancie dospel k záverom v danom prípade bez opory v realizovanom dokazovaní a vyhovel uplatňovanému nároku žalobcu bez toho, aby mal preto dostatočný právny aj dôkazný podklad. Súd celkom opomenul vyjadrenie znalca ustanoveného súdom, ktorý sa vyjadril k relevantnosti použitia výnosovej metódy. Znalec poukázal na významnú skutočnosť, keď vypovedal, že les je výnosný až po sto rokoch, ale zhruba po 50-tich rokoch sú nejaké výnosy. Po ťažbe sú zhruba ďalších 30 rokov len náklady do daného lesa. Výnosovú metódu tak nie je možné podľa odvolateľa použiť z dôvodu právnych predpisov, upravujúcich zákonný nájom, a tiež z dôvodu, že znalecké posudky predložené žalobcom skúmajú len hodnotu drevnej hmoty a náklady za uplatňované obdobie a nie obdobie od prevzatia lesného porastu právnym predchodcom v 50. rokoch, resp. 60. rokoch 20. storočia. V takom prípade by mali byť zohľadnené všetky náklady od založenia daného lesného porastu, nielen v období výrubu.

4.2. Žalovaný ďalej poukázal na vnútorný rozpor odôvodnenia napadaného rozsudku s právnym posúdením nároku zo strany účastníkov konania a predovšetkým s predchádzajúcim názorom Krajského súdu v Prešove. Obe sporové strany považujú za nesporné právne posúdenie právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným ako vzťahu nájomného pričom. Rozpor medzi nimi spočíva len v spôsobe určenia výšky náhrady za dočasné užívanie - výšky nájomného s ohľadom na výklad právnych predpisov. Žalobca posudzuje nájomný vzťah podľa ustanovenia § 23 zákona č. 504/2003 Z.z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, kde sú stanovené podmienky určenia výšky náhrady. Na druhej strane žalovaný a znalec ustanovený súdom, ktorý posudzuje nájomný vzťah podľa Zákona o pôde. Bez ohľadu na tento rozpor uzatvoril súd prvej inštancie, že je nutné použiť výnosovú metódu náhrady za vyťaženie drevnej hmoty napriek tomu, že žiadny z typov nájomného vzťahu prezentovaný účastníkmi sporu tento spôsob stanovenia náhrady bez skúmania ďalších okolností nepripúšťa a v odôvodnení napadaného rozsudku absentuje časť, ktorá by tento záver súdu prvej inštancie podporovala.

4.3. Napriek skutočnosti, že súd prvej inštancie odmietol akceptovať záver Ústavného súdu Českej republiky II.ÚS 696/2001, ktorý zdôvodňuje použitie Zákona o pôde v spojení s vyhláškou pri stanovení náhrady na dočasné užívanie, nepredložil súd prvej inštancie akýkoľvek alternatívny výklad (s výnimkou poukazu na časový odstup od vydania predmetného nálezu), a to aj napriek skutočnosti, že na toto rozhodnutie odkazuje tiež rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 6.10.2016, č.k. 9C/19/2009-418, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 28.10.2016. Skutočnosť, že súd prvej inštancie sa žiadnym spôsobom nezaoberal odôvodnením nálezu Ústavného súdu Českej republiky a tiež rozhodnutím v identickej právnej veci Okresného súdu Prešov, je pre žalovaného nepochopiteľná a spôsobuje zásadný nedostatok v rámci právneho posúdenia zistených skutkových zistení. Za jediný možný spôsob určenia výšky náhrady za dočasné užívanie v prípade nájomného vzťahu podľa zákona o pôde považuje odvolateľ vyhlášku. Uvedený záver podporuje podľa žalovaného tiež legislatívna úprava Zákona o nájme pozemkov k 1.1.2015, ktorá z § 23 Zákona o nájme pozemkov explicitne vylúčila lesné pozemky ako

také. Zákon o nájme pozemkov upravuje od 1.1.2004 zmluvné podmienky nájomného vzťahu, nie však podmienky zákonného nájmu, ktorý je naďalej riešený Zákonom o pôde. Keďže Zákon o pôde je platný a účinný, pričom ustanovenie § 28a nebolo zrušené, je nutné v prípade právnych vzťahov podľa Zákona o pôde postupovať v zmysle právnych predpisov, na ktoré odkazujú znalecké posudky predložené žalovaným, ako aj znalecký posudok znalca ustanoveného súdom. Správnosť uvedeného záveru podporuje tiež skutočnosť, že ani súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia rozsudku nepredložil možnosť žiadneho alternatívneho posúdenia záverov Ústavného súdu Českej republiky, keďže rozhodnutia, ktoré uvedené výklad právnych predpisov údajne rozporujú, sa týkajú jednak pozemkov v záhradkárskech osadách, resp. poľnohospodárskych pozemkov pod budovami.

4.4. Ak by sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie ohľadom určenia náhrady podľa výnosovej metódy, podporil by tým absurdnú situáciu, za ktorej sa nájomca niekoľko desiatok rokov stará o lesný porast, cca 60 rokov znáša všetky náklady so starostlivosťou súvisiace a po 60 rokoch sa ozve vlastník - prenajímateľ a zažiada o vydanie lesných porastov v období, kedy sa lesný porast dostáva do výnosového obdobia a mali by sa kompenzovať náklady vynaložené od založenia lesného porastu. Vlastník by podľa výkladu súdu prvej inštancie mal mať nárok na hodnotu drevnej hmoty po odpočítaní nákladov za preskúmané obdobie, t.j. cca 2 roky a nie pri zohľadňovaní nákladov za cca 60 rokov, resp. rozdielu v stave, v akom boli lesné porasty prevzaté a následne vrátené. Žalovaný je toho názoru, že nemôže nastať bezdôvodné obohatenie v prípade, ak vznikol zo zákona nájomný vzťah - povinný nájom, a teda prenajímateľovi vzniká nárok na náhradu za dočasné užívanie zo strany nájomcu - stanovenie náhrady výnosovou metódou fakticky vylučuje existencia nájomného vzťahu, ktorá priamo uvádza, že úžitky náležia nájomcovi. Zákonný nájom ukladá povinnosť starostlivosti o lesné porasty aj v prípadoch, kedy by za iných okolností nájomca ani nemal záujem o zotrvanie v predmetnom nájomnom vzťahu z dôvodu nerentability. Vzhľadom na skutočnosť, že základným bodom nájomného vzťahu je užívanie veci za náhradu, je stanovenie výšky náhrady výnosovou metódou nielen v rozpore s realizovaným dokazovaním, právnymi predpismi, ale predovšetkým dobrými mravmi, ak súd prvej inštancie vydal rozhodnutie, podľa ktorého sa žalovaný má starať 60 rokov o lesný porast, znášať všetky náklady a následne má vo výnosovom období odovzdať všetok výnos po odpočítaní nákladov iba za výnosové obdobie vlastníkom. Pri akceptovaní tohto výkladu by nastala paradoxná situácia v prípade, ak by vlastník žiadal o vydanie 20-ročného lesného porastu, tak výnosovou metódou by sa mal reálne podieľať na nákladoch, ktoré nájomca vynaložil na starostlivosť o lesný porast, keďže tento ešte ani nedorástol do obdobia, kedy by z neho mohol byť akýkoľvek výnos. Vyššie uvedené posúdenie skutkových zistení považuje žalovaný za neprípustné a predovšetkým nelogické.

4.5. Za potrebné považuje odvolateľ tiež poukázať na skutočnosť, že v danom prípade nie je možné zamieňať nájomný vzťah zmluvný podľa Zákona o nájme pozemkov a nájomný vzťah podľa ustanovenia § 22 ods. 2 Zákona o pôde, keďže jeden vzniká na základe vôle strán, kedy si žalovaný vie oceniť potenciálny prínos s ohľadom na už vynaložené náklady a druhý je stanovený právnymi predpismi za účelom naplnenia funkcie žalovaného, stanoveného právnymi predpismi a správnymi aktmi.

4.6. Keďže záver o právnom vzťahu medzi žalobcom a žalovaným bol jednoznačne a nesporne definovaný ako nájomný vzťah podľa ustanovenia § 22 ods. 2 Zákona o pôde, nie je možné v súvislostiach postupovať podľa výnosovej metódy pokiaľ je táto prípustná iba podľa zákona o nájme pozemkov v prípade nájomných vzťahov založených zmluvou na základe vôle účastníkov zmluvného vzťahu. Jediným prípustným a logickým záverom odôvodnenia nároku žalobcu je záver vyjadrený znalcom ustanoveným súdom Z. U., ktorý tento nárok žalobcu na náhradu za dočasné užívanie stanovil v súlade s právnymi predpismi na čiastku vo výške 40,25 eur. V danom prípade považuje žalovaný za nutné zdôrazniť, že súd prvej inštancie žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo považuje závery znalca ustanoveného súdom za nesprávne, resp. dôvod prečo ich neakceptoval, mimo záveru, že vyhlášku s ohľadom na odstup času nepovažuje za spravodlivú. Žalovaný má za to, že napadaný rozsudok bol vydaný v dôsledku vyvedenia nesprávnych skutkových zistení na základe realizovaného dokazovania, čo viedlo k nesprávnemu skutkovému posúdeniu veci. V priebehu dlhoročného sporu boli súdu poskytnuté dostatočné podklady pre posúdenie právneho vzťahu právneho predchodcu žalobcu a žalovaného, ako zákonného nájmu podľa zákona o pôde, kedy je výška náhrady stanovená v súlade s vyhláškou. Napriek uvedenému sa súd prvej inštancie nevysporiadal s uvedeným rozpormi v tvrdeniach účastníkov sporu, závermi realizovaného dokazovania a pokynmi odvolacieho súdu.

5. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca písomným podaním zo dňa 29.1.2018, v ktorom poukázal na skutočnosť, že žalovaný do uplynutia lehoty na podanie odvolania, t.j. do 21.11.2017, čo bol deň, kedy žalovaný odvolanie zo dňa 20.11.2017 podal, nijako bližšie nešpecifikoval odvolacie dôvody a ani ich nerozšíril. Citujúc príslušné ustanovenia Civilného sporového poriadku, keďže k doplneniu odvolacích dôvodov došlo až po uplynutí lehoty na podanie odvolania, možno podľa žalobcu skonštatovať, že žalovaný svoje odvolanie odôvodnil v rozsahu podania zo dňa 20.11.2017, t.j. bez bližšieho odôvodnenia. Odvolací súd by mal preto odvolanie žalovaného odmietnuť podľa § 386 písm. d) CSP, keďže žalovaný vo svojom odvolaní zo dňa 20.11.2017 neuviedol konkrétne dôvody svojho nesúhlasu s napadnutým rozhodnutím, ktoré by boli preskúmateľné odvolacím súdom. V danom prípade poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 4Cob/95/2017 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 17CoE/36/2016.

6. Žalovaný v písomnom podaní zo dňa 9.2.2018 k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu uviedol že toto považuje v celom rozsahu za neopodstatnené, účelové a vyjadril s ním nesúhlas. Žalovaný podotkol, že si splnil povinnosť podľa Civilného sporového poriadku v rozsahu predmetného odvolania riadne a včas ako stanovujú zákonné ustanovenia. Uviedol, že v celom rozsahu nesúhlasí s výrokmi rozhodnutia I. a II., uviedol odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP, ktoré v stanovenej lehote súdu odôvodnil. Opakujúc dôvody uvedené v doplnení odvolania žalovaný uviedol, že zo včas podaného odvolania a jeho následného odôvodnenia jednoznačne vyplýva, čoho sa domáha, označil dôvody pre podanie odvolania, ktoré následne podrobne rozobral v následnom odôvodnení. Náležitosť, ktorú nie je odvolateľ oprávnený rozširovať po uplynutí lehoty na podanie odvolania, je rozsah v akom sa rozhodnutie napáda a odvolacie dôvody, pričom rozsah a tiež dôvody, kvôli ktorým považuje napádaný rozsudok za nesprávny, uviedol už vo svojom podaní zo dňa 20.11.2017.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací rozsudkom č.k. 14Co/8/2018-943 zo dňa 17.5.2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie č.k. 25C/159/2008-884 zo 6.11.2017 s odôvodnením, že odvolací súd pri prieskume napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie bol v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP viazaný rozsahom odvolania i uplatnenými odvolacími dôvodmi (s výnimkou v § 380 ods. 2 CSP) tak, ako boli uplatnené v zákonnej odvolacej lehote a že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne. Konštatoval, že dôvody napadnutého rozhodnutia dávajú odpoveď na pre vec rozhodujúce skutkové otázky i na právne posúdenie uplatneného nároku. Poukázal na aplikáciu ust. § 387 ods. 1, 2 CSP. Zdôraznil, že v zákonnej odvolacej lehote (o ktorej bol žalovaný správne poučený i v písomnom vyhotovení napadnutého rozsudku) odvolateľ v podanom odvolaní odvolacie dôvody označil len odkazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP s tým, že výslovne uviedol, že podrobne odôvodní odvolanie v lehote 30 pracovných dní. Až podaním doručeným súdu dňa 3.1.2018 (po uplynutí odvolacej lehoty) doplnil odvolateľ uplatnené odvolacie dôvody v zmysle obsahu vyššie uvedených odsekov 4.1 až 4.6 tohto rozhodnutia. Uplatnené dôvody odvolania formálnym citovaním zákona, neuvedením konkrétnych skutkových a právnych námietok, týkajúcich sa spochybnenia záverov súdu prvej inštancie proti priznanému nároku žalobcovi, neidentifikovali v akom konkrétnom pochybení - vade, skutočnosti, vidí odvolateľ naplnenie odvolacieho dôvodu. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 365 ods. 3 vyslovne limituje možnosti odvolateľa v rámci koncentrácie konania v určitom obmedzenom čase, t.j. v odvolacej lehote, uviesť údaje o tom, z akého konkrétneho identifikovaného dôvodu rozhodnutia napáda. Ak sporové strany boli riadne poučené o náležitostiach opravného prostriedku, nemožno na úkor rovnosti strán sporu v konaní pripustiť v rozpore s ustanovením § 365 ods. 3 CSP rozširovanie uplatnených odvolacích dôvodov. Účel a zmysel citovaných ustanovení CSP, upravujúcich náležitosti odvolania, odstraňovanie väd odvolania (s výnimkou doplnenia odvolacích dôvodov), viazanosti uplatnenými odvolacími dôvodmi v odvolacej lehote, treba hodnotiť aj z tohto hľadiska, že v rámci civilného sporového konania sa pre naplnenie rovnosti strán musí a má zabrániť takým úkonom, ktorými dochádza k faktickému predlžovaniu odvolacej lehoty, a tým i ku prieťahom v konaní. V zmysle základných práv každý demokratický štát ochranu subjektívnych práv len ponúka, ale nevnučuje a práva patria bdelym - vigilantibus iura scripta sunt. Pri viazanosti dôvodmi včas uplatnenými v odvolacej lehote odvolací súd je toho názoru, že tieto odvolacie dôvody neboli spôsobilé privodiť zmenu, či zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd preto nemal oprávnenie preskúmať skutkové i právne závery rozhodnutia súdu prvej inštancie z neskôr uplatnených odvolacích dôvodov. Preto podľa § 387 ods. 1, 2 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

8. Na základe žalovaným podaného dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací uznesením č.k. 7Cdo/95/2020-1132 zo dňa 27. júla 2021 zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Z dôvodov rozhodnutia dovolacieho súdu vyplýva, že ak odvolací súd odmietol sa zaoberať žalovaným predostretými odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, bližšie konkretizovanými v jeho podaní z 3.1.2018, je jeho rozhodnutie pre tento čas nepreskúmateľné. Uvedeným spôsobom odvolací súd znemožnil žalovanému uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Preto dovolací súd privodil záver s odkazom na aplikáciu ust. § 449 ods. 1 a § 450 CSP, keď zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10. Súd prvej inštancie dňa 24.8.2021 s poukazom na rozhodnutie dovolacieho súdu predložil vec opätovne odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní proti jeho rozsudku č.k. 25C/159/2008-884 zo 6.11.2017.

11. Odvolací súd najskôr pred prejednaním veci doručil uznesenie dovolacieho súdu stranám konania a v reakcii na závery uvedeného rozhodnutia dovolacieho súdu vyzval strany konania na oznámenie, či od posledného rozhodnutia odvolacieho súdu nedošlo k zmene rozhodujúcich skutkových okolností pre rozhodnutie v predmetnej veci.

12. Žalobca písomným podaním doručeným odvolaciemu súdu 18.11.2021 (č.l. 1161 spisu) oznámil súdu, že po rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 19.6.2018 č.k. 14Co/8/2018-943 bola žalobcovi žalovaným zaplatená suma 26.487,57 eur, ktorá pozostáva:

- z istiny vo výške 12.712,89 eur,

- z úroku z omeškania za obdobie od 23.7.2007 do 19.6.2018 vo výške 13.774,68 eur.

13. Odvolací súd po uvedenom oznámení žalobcu vyzýval obe strany konania s odkazom na ust. § 382 CSP, aby sa vyjadrili k novej aplikácii ust. § 559 Občianskeho zákonníka (výzvy z 3.12.2021 na č.l. 1166 a č.l. 1167 spisu), ale i k aplikácii ust. § 217 ods. 1 CSP a v zmysle Čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP i k možnému použitiu záverov zo súdnej praxe plynúcich napr. z uznesení Najvyššieho súdu SR z 25.10.2017 sp.zn. 8Cdo/30/2017, z 9.4.2014 sp.zn. 7Cdo/85/2013, z 29.3.2018 sp.zn. 2Cdo/195/2017, či z nálezov Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS 18/2016-78 z 9.2.2017 (výzvy odvolacieho súdu z 30.12.2021 č.l. 1178 a 1179 spisu).

14. Žalobca na uvedené výzvy reagoval najskôr písomnými podaniami, v ktorých v prvom rade poukazoval na správnosť záverov rozsudku súdu prvej inštancie založených na aplikácii tzv. výnosovej metódy pre účely vyčíslenia uplatneného nároku na nájomnom. Po oznámení realizovaného plnenia žiadal, aby súd posúdil uplatnený nárok žalobcu ako opodstatnený (pretože žalobca disponuje hmotnoprávnym nárokom), a takto aj prihliadal na plnenie, ktoré bolo žalobcovi poskytnuté zo strany žalovaného. Ak je zrejmé, že dlh (nárok žalobcu) bol dôvodný a zanikol jeho splnením, pri aplikácii § 559 Obč. zák. je možné žalobu zamietnuť a priznať žalobcovi nárok na náhradu trov konania, pretože žaloba bola podaná dôvodne.

15. Ďalším podaním žalobca reagoval na možnú aplikáciu ust. § 217 ods. 1 CSP a v tomto podaní opätovne v prvom rade poukazoval na správnosť aplikácie tzv. výnosovej metódy pri rozhodovaní o výške nájomného. S poukazom na judikatúru, ktorá bola odvolacím súdom uvedená vo výzve, žalobca uviedol, že ak v čase plnenia žalovaným žalobcovi existoval právny dôvod spočívajúci v hmotnom práve a ak sa odvolací súd stotožní s argumentáciou súdu prvej inštancie vyslovenou v napadnutom rozsudku a dospeje k záveru, že nárok žalobcu je opodstatnený, mal by odvolací súd žalobu zamietnuť z dôvodu už skôr poskytnutého plnenia, ktoré bolo poskytnuté dôvodne. Žiada však priznať nárok na náhradu trov konania. Uznal, že ak zo strany žalovaného už došlo k splneniu tohto nároku žalobcu, ktorý bol dôvodný, opätovné rozhodnutie na plnenie zo strany žalovaného už nemá opodstatnenie a že žalobca na neho nemá nárok. Zároveň však žalobca v uvedenom podaní uviedol, že súdna prax, na akú poukazoval dovolací súd v uznesení v predmetnej veci sp.zn. 7Cdo/95/2020 je už prekonaná. Uviedol príkladmo viaceré rozhodnutia odvolacích súdov, ale i uznesenie Ústavného súdu SR IV.ÚS 90/2019 z 5.11.2019, či III.ÚS 141/2019 zo 17.12.2019, a preto napriek uzneseniu dovolacieho súdu v predmetnej veci, je podľa názoru žalobcu dôvodným, aby súd odvolací odvolanie žalovaného zo dňa 20.11.2017 (neobsahujúce konkrétne dôvody) odmietol. Žiada priznať nárok na náhradu trov konania.

16. Žalovaný vo svojich písomných reakciách na výzvy odvolacieho súdu uviedol, že nárok uplatnený žalobcom v tomto konaní žalovaný neuznával a neuznáva. Plnenie, ktoré žalovaný žalobcovi poskytol, je naďalej sporné. Žalovaný ho nepovažuje za plnenie reálneho dlhu založeného na existujúcom hmotnoprávnom základe. V podaní zo dňa 10.1.2022 (v stanovisku k aplikácii ust. § 217 CSP i k vo výzve označenej judikatúre súdov) uviedol, že je dôvodným, aby odvolací súd žalobu zamietol a priznal žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

17. Odvolací súd najskôr posudzoval návrh žalobcu na odmietnutie podaného odvolania s poukazom na už vyššie uvedené rozhodnutia súdov, uvedené v podaní žalobcu reagujúcom na výzvu odvolacieho súdu. V zmysle ust. § 455 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu. V zmysle tohto ustanovenia odvolací súd je viazaný názorom dovolacieho súdu tak pri posudzovaní otázok hmotného práva, aj pri aplikácii procesných predpisov. V predmetnej veci išlo o dovolacím súdom vyslovený názor týkajúci sa aplikácie procesného predpisu. Argumentácia žalobcu navrhujúca odmietnutie podaného odvolania je okrem iného aj z vyššie uvedeného dôvodu viazanosti nižších súdov právnym názorom dovolacieho súdu neopodstatnená a nemožno jej vyhovieť. Nerešpektovanie právneho názoru dovolacieho súdu by okrem iného zakladalo dovolací dôvod podľa § 421 CSP. Za takéhoto stavu odvolací súd nemohol vyhovieť návrhu žalobcu na odmietnutie podaného odvolania žalovaného.

18. Následne odvolací súd po realizácii procesných úkonov súdu i strán v konaní po rozhodnutí dovolacieho súdu, na prejednanie podaného odvolania pri aplikácii ust. § 385 ods. 1 CSP nariadil pojednávanie.

19. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Z citovaného ust. § 385 ods. 1 CSP vyplýva, kedy obligatórne musí byť odvolacie pojednávanie odvolacím súdom nariadené. Prvou z týchto obligatórnych povinností je potreba zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Odvolací súd si bol vedomý toho, že nemá splnené podmienky na rozhodnutie odvolacieho súdu bez pojednávania, pretože potrebuje vstúpiť do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je založené napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, a to práve z dôvodu vyššie oznámeného plnenia žalovaného žalobcovi, ktoré nastalo po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu. Aj stále použiteľná judikatúra najvyššieho súdu (viď napr. 5Cdo/131/2009) zdôrazňuje to, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak má za to, že súd prvej inštancie vychádza z iných skutkových zistení, než je to potrebné pre rozhodnutie odvolacieho súdu, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu odlišnému od skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom, tvoriaceho podklad pre rozhodnutie v danej veci.

20. Na odvolacím súdom nariadenom pojednávaní dňa 13.1.2022 zotrvali sporové strany na svojich stanoviskách týkajúcich sa záverov prvoinštančného rozsudku, ale i na svojich stanoviskách vo vzťahu k novej aplikácii ustanovenia § 559 Obč. zák., či ust. § 217 ods. 1 CSP, Čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP a k tomu označenej judikatúre Ústavného súdu SR i Najvyššieho súdu SR uvedených vo výzvach odvolacieho súdu realizovaných v zmysle § 382 CSP.

21. Žalobca žiadal vyhodnotiť opodstatnenosť uplatneného nároku, na čo žalovaný reagoval s poukazom na procesnú nemožnosť pojatia takéhoto stanoviska súdu do výroku súdneho rozhodnutia. Žalobca s odôvodnením opodstatnenosti uplatňovaného nároku žiadal priznať nárok na náhradu trov konania.

22. Medzi sporovými stranami nebolo sporným, že po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu žalovaný žalobcovi dňa 19.6.2018 plnil sumu 26.487,57 eur, pozostávajúcu z istiny a z úrokov z omeškania tak, ako je to špecifikované vo vyššie uvedenom oznámení žalobcu (viď bod 12 týchto dôvodov).

23. Obe sporové strany sa stotožnili v tom, že s prihliadnutím na uvedené žalovaným realizované plnenie (aj so zreteľom na použiteľnú judikatúru týkajúcu sa ust. § 217 ods. 1 CSP) nemožno žalobe o plnenie už

vyhovieť, pretože by sa tým neprípustne založil exekučný titul na opätovné vymáhanie nároku. Sporové strany sa nezhodli len v otázke rozhodovania o nároku na náhradu trov konania.

24. Z obsahu predmetného spisu vyplýva, že po súdom prvej inštancie pripustenej zmene na strane žalobcu (č.l. 198 spisu) a po súdom prvej inštancie pripustenej zmene žaloby (podanie žalobcu z 20.1.2014 na č.l. 428 spisu a zápisnica o pojednávaní zo dňa 24.3.2014 na č.l. 482 spisu) žalobca proti žalovanému uplatňoval nárok na zaplatenie nájomného za užívanie lesného pozemku za čas od 1.10.2005 do 1.10.2008 v celkovej výške 12.712,89 eur s 9,5 % úrokmi z omeškania ročne od 23.1.2007.

25. Tak, ako je už uvedené vyššie (bod 1. ods. 1.1. - 1.11. v dôvodoch tohto rozhodnutia) súd prvej inštancie takto pripustenej zmenenej žalobe vyhovel s tým, že medzi sporovými stranami nebol rozpor ani vo vzťahu k základu nároku na nájomné za predmetné obdobie. Rozdielne stanoviská strán sa týkali výšky tohto nájomného, pričom tieto rozdielne stanoviská súd prvej inštancie vyhodnotil tak, že za spravodlivé pre vyčíslenie uplatňovaného nároku žalobcu uznal závery z realizovaného znaleckého dokazovania vychádzajúce z tzv. výnosovej metódy.

26. Po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu zo dňa 17.5.2018 č.k. 14Co/8/2018-943 bola dňa 19.6.2018 zaplatená žalovaným žalobcovi vtedy prisúdená pohľadávka aj s úrokmi z omeškania. K plneniu žalovaného došlo teda ešte v čase pred rozhodnutím dovolacieho súdu. Sporové strany túto skutočnosť dovolaciemu súdu neoznámili a oznámili ju až odvolaciemu súdu v reakcii na výzvu odvolacieho súdu v konaní nasledujúcom po kasačnom rozhodnutí dovolacieho súdu.

27. Podľa § 215 ods. 1 CSP súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu. Podľa § 215 ods. 2 CSP skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona.

28. Z citovaných ustanovení § 215 ods. 1, 2 CSP vyplýva, že každé súdne rozhodnutie musí mať svoj skutkový a právny základ. Skutkovým základom súdneho rozhodnutia je súhrn skutkových zistení, ku ktorým súd dospel v priebehu konania. Právnym základom súdneho rozhodnutia sú právne závery, ktoré súd vyvodil subsumovaním skutkového základu pod právnu normu.

29. Podľa § 217 ods. 1 CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania tým nie sú dotknuté.

30. Z citovaného ustanovenia § 217 ods. 1 CSP plynie záver založený na tom, že pri formulovaní svojho autoritatívneho názoru, ktorý súd vysloví v rozsudku, musí vychádzať zo stavu, ktorý existuje v danom čase. To samozrejme neznamená, že súd bez ďalšieho ignoruje minulé udalosti, deje a stavy, ale tieto skutočnosti zoberie do úvahy (zohľadní ich) jedine za predpokladu, že sú relevantné v čase vyhlásenia rozsudku (t.j. v čase vyhlásenia rozsudku stále trvajú samotné skutočnosti alebo trvajú pre rozhodovanú vec relevantné, priame alebo nepriame následky). Toto pravidlo zároveň znamená, že pre posúdenie zákonnosti a vecnej správnosti rozsudku je určujúci stav objektívne existujúci v čase vyhlásenia rozsudku a prípadné zmeny stavu, ktoré nastanú v budúcnosti, nebudú spätne meniť pohľad na správnosť rozsudku v čase jeho vydania. Toto pravidlo je relevantné aj pre toto konanie odvolacieho súdu. Aj keď odvolací súd v zásade preskúmava zákonnosť rozhodnutí súdu nižšieho stupňa podľa stavu, ktorý tu bol v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, musí napriek tomu rešpektovať zásadu viazanosti súdu stavom v čase vyhlásenia rozsudku (§ 217 ods. 1 CSP). Musí teda zohľadniť všetky skutočnosti významné pre rozhodnutie, ku ktorým došlo od vyhlásenia rozhodnutia súdu prvej inštancie. Súdna prax, na ktorú odvolací súd s poukazom na Čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP poukázal vo výzve adresovanej sporovým stranám, je už jednotná v tom, že ak na základe predchádzajúceho právoplatného a vykonateľného rozsudku súdu, ktorý bol následne zrušený, zaplatil žalovaný žalobcovi prisúdenú čiastku, je potrebné túto skutočnosť zohľadniť pri novom prejednaní veci. Ak bola uplatňovaná pohľadávka zaplatená, odvolací súd vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase vyhlásenia jeho rozsudku, nemá inú možnosť ako žalobu zamietnuť, a to aj v tých prípadoch, ak by dospel k záveru, že nárok je opodstatnený. Ak by odvolací súd v rozpore s týmto uvedeným pravidlom priznal svojim novým rozsudkom žalobcovi právo na zaplatenie pohľadávky, ktorá už bola zaplatená, založil by tým neprípustne exekučný titul na jeho opätovné vymáhanie (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25.10.2017 sp.zn. 8Cdo/30/2017, zo dňa 29.3.2018 sp.zn. 2Cdo/195/2017, zo dňa 9.4.2014 sp.zn. 7Cdo/85/2013 alebo aj rozsudok Najvyššieho súdu ČR 28Cdo/661/2013 zo dňa 6.8.2013). Z podobných záverov vychádza aj nález Ústavného súdu SR II.ÚS 18/2016-78 z 9.2.2017.

31. Za takéhoto stavu neostala odvolaciemu súdu iná možnosť len rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bolo žalobe vo veci samej vyhovie zmeniť a žalobný návrh zamietnuť (§ 388 CSP).

32. Pre záver o zamietnutí žaloby postačujú skutočnosti, ktoré vyplynuli z nepochybne zisteného stavu o tom, že pohľadávka, ktorá bola predmetom tohto konania po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, bola žalovaným splnená. Rešpektujúc náležitosti písomného vyhotovenia rozsudku tak, ako vyplývajú aj pre rozsudok odvolacieho súdu z aplikácie ustanovenia § 220 ods. 2 CSP (s použitím ust. § 378 ods. 1 CSP) odvolací súd poukazuje na to, že už len skutočnosti o nepochybne realizovanom plnení viedli aj pri rešpektovaní konštatovaných záverov z judikatúry súdov k tomu, že postačuje pre zdôvodnenie rozhodnutia o zmene rozsudku súdu prvej inštancie uvedené zistenie o zaplatení nárokov po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu. Judikatúra ESLP zdôrazňuje, že povinnosťou súdu je podľa okolností veci dať odpoveď na rozhodujúce argumenty. Nie je povinnosťou súdu vyporiadať sa so všetkými argumentami sporových strán, ale len s tými, ktoré môžu mať vplyv na samotné rozhodnutie. Za súčasného stavu niet preto relevantného dôvodu pre účely rozhodovania vo veci samej zaujímať stanovisko k opodstatnenosti, či neopodstatnenosti podanej žaloby. Určujúcim je len to, že pohľadávka, ktorú žalobca uplatňoval zmenenou žalobou bola po predchádzajúcom rozhodnutí súdu zaplatená. Procesný poriadok nedáva priestor pre to, aby súd vo výroku rozhodnutia konštatoval to, že či nárok bol uplatňovaný opodstatnene alebo pre uplatňovanie takéhoto nároku neexistovali procesné a najmä hmotnoprávne podmienky. Vo výroku tohto rozhodnutia odvolacieho súdu odvolací súd vyslovil ako rozhodol a z odôvodnenia musí vyplynúť prečo tak rozhodol. Odvolací súd dôvod, pre ktorý zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu zamietol pomenoval práve zo skutkových okolností, ktoré vyplynuli v priebehu tohto odvolacieho konania po zrušení predchádzajúceho rozsudku dovolacím súdom.

33. V prejednávanej veci nastala typická situácia riešená už v judikatúre súdnych autorít (všeobecných súdov SR i Ústavného súdu SR), preto za takéhoto stavu má odvolací súd možnosť v odôvodnení tohto rozsudku jednoducho odkázať na ustálenú rozhodovaciu prax. Takúto možnosť aj odvolací súd v predmetnej veci využíva a na ustálenú rozhodovaciu prax, ktorú dal na vedomie aj sporovým stranám vo výzvach adresovaných pred realizáciou odvolacieho pojednávania, odkazuje.

34. Predchádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, malo charakter deklaratórneho rozhodnutia. Zrušenie právoplatného rozhodnutia deklaratórnej povahy nezakladá bez ďalšieho právo strany v konaní na vrátenie poskytnutého plnenia, pretože rozhodujúce je, či právny dôvod plnenia spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe. Zrušenie právoplatného rozsudku by založilo samo o sebe právo na vydanie bezdôvodného obohatenia iba v prípade právoplatného rozsudku majúceho konštitutívne účinky (nález ÚS SR II.ÚS 18/2016-78).

35. Predmetom tohto konania nie je posudzovanie prípadného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Nie je teda potrebné v dôvodoch tohto rozhodnutia dať odpoveď na to, či žalovaným realizované plnenie spočívalo na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe. Relevantným pre toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo to, že pohľadávka po predchádzajúcom rozhodnutí súdu, ktoré bolo následne zrušené dovolacím súdom, bola zaplatená. Na toto odvolací súd prihliadal pri aplikácii ustanovenia § 217 ods. 1 CSP.

36. Podľa § 396 ods. 2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

37. Odvolací súd, ktorý privodil zmeňujúce rozhodnutie vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie mal teda povinnosť rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov konania.

38. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

39. Zásada úspechu v spore sa premieta v citovanom ustanovení § 255 ods. 1 CSP ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. „Úspech vo veci“ súd vždy skúma čo do právneho základu a čo výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu), charakteristická pre sporové konania, sa uplatní tak, že neúspešná strana je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu

k predmetu sporu úspechom (t.j. víťazstvom) v spore. Plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Civilný sporový poriadok už aktuálne neobsahuje ustanovenie obdobné § 143 O.s.p., ktoré umožňovalo priznať trovy konania úplne v rozpore so zásadou úspechu vo veci, pretože namiesto toho, aby bola priznaná náhrada trov konania úspešnému žalobcovi podľa § 142 O.s.p., mohol byť tento zaviazaný nahradiť trovy konania neúspešnému žalovanému. Podľa právnej teórie aplikácia ustanovenia § 143 O.s.p. vzhľadom na hmotnoprávnu úpravu prichádzala do úvahy len ojedinele a toto ustanovenie sa v súdnej praxi za ostatné roky takmer neuplatňovalo (viď Civilný sporový poriadok, prvé vydanie, 2016, Števíček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič, C.H.Beck, 2016, strana 923 až 932).

40. Porovnávajúc to, čo žalobca žalobou uplatňoval a výsledok tohto konania pojatý do rozhodnutia o podanej žalobe, svedčí to záveru o tom, že úspešným v tomto konaní bol žalovaný. Žalobcov neúspech s uplatňovanou žalobou súvisel s tým, že žalovaný mu po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu žalovanú pohľadávku plnil. Žalobca na toto plnenie nereagoval procesným úkonom, ktorým by nežiadal súd už rozhodovať o podanej žalobe. Ak bol žalobný návrh zamietnutý pri aplikácii ust. § 255 ods. 1 CSP, procesným výsledkom (víťazstvom) v tomto konaní je úspech žalovanej strany.

41. Žalovaná strana podľa predchádzajúcich záverov vyplývajúcich z aplikácie ustanovenia § 255 ods. 1 CSP má právo na náhradu trov konania (na základe zásady úspechu v konaní). Z ustanovenia § 257 CSP však vyplýva moderačné oprávnenie súdu, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Uvedené ustanovenie teda predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok, či od zásady zodpovednosti za zavinenie, ktoré sa aplikuje pri zastavení konania (viď § 256 ods. 1 CSP). Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojim zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. Už dnes ustálená judikatúra (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2MCdo/17/2009, sp.zn. 5Cdo/67/2010, či sp.zn. 3MCdo/46/2012) judikuje to, že ustanovenie § 257 CSP nezakladá voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľe), ale dáva súdu možnosť, či povinnosť skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Aj odvolací súd v predmetnej veci vychádza z toho, že toto ustanovenie nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľné kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nároku.

42. V predmetnej veci, ktorá sa viedla na súde prvej inštancie od roku 2008 boli uplatňované nároky, ktoré napokon v roku 2018 boli žalovanou stranou žalobcovi zaplatené. Žalobca nereagoval na toto plnenie procesným úkonom, ktorým by sa už nedožadoval rozhodnutia v predmetnej veci meritórnym rozhodnutím. Skutkové okolnosti, ktoré priviedli záver o zamietnutí žaloby, boli dané súdu na vedomie až po kasačnom rozhodnutí dovolacieho súdu. Plnenie žalovaným realizované pre žalobcu nebolo oznámené ani dovolaciemu súdu. Strany toto oznámili odvolaciemu súdu až po osobitnej výzve odvolacieho súdu, či nedošlo k zmene skutkových okolností, ktoré tvorili základ predchádzajúceho, neskôr zrušeného rozhodnutia dovolacím súdom. Priznanie náhrady trov konania žalovanému ako úspešnému v tomto konaní by bolo z tohto hľadiska podľa záverov odvolacieho súdu nespravodlivým a neprímerane tvrdým opatrením vo vzťahu k žalobcovi. Za takéhoto stavu, aj keď procesný výsledok tohto konania by v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP zakladal nárok na náhradu trov konania žalovanej strane, odvolací súd tieto skutočnosti mal na zreteľ ako dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré pri aplikácii ustanovenia § 257 CSP výnimočne viedli k nepriznaniu náhrady trov ani žalovanému, ktorý by inak nárok na náhradu trov konania podľa zásady úspechu mal. Žalobcovi nárok na náhradu trov konania ako neúspešnému v konaní nárok na náhradu trov konania nemohol byť priznaný (viď vyššie uvedené ustanovenie § 255 ods. 1 CSP). Preto odvolací súd sporovým stranám nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

43. Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).